

GLAS

AKADEMSKI

LETO III. STEV. 8.

LJUBLJANA, 8. MARCA 1935.

OB PETNAJSTLETNICI
UNIVERZE:

4. SEMINARJI IN INSTITUTI.

Medtem, ko je znanstveno delo profesorjev omejeno na njihove kabinete ali domove, dijaški študij za izpite zaradi tesnih prostorov na univerzi skoro izključno na domove, so univerzitetni seminarji živo ognjišče dijaškega strokovnega in čisto tudi že znanstvenega dela. V tem oziru imajo male univerze prednost pred velikimi, kajti v neprevelikem krogu, ki ga zna povezati vodja seminarja v intimno, sistematično in stano vitno delo, prihaja univerza lažje do rezultatov znanstvene vrednosti kot pa na velikih univerzah, kjer ne more biti tesnega stika med profesorji in številnim slušateljstvom. In prav v okviru seminarjskega dela ljubljanske univerze se zdi, da so bili doseženi znatno boljši rezultati kot pa na ostalih dveh univerzah v državi. Zato se pri pregledu znanstvenega dela univerze predvsem vsiljuje pregled seminarjskih del.

Vprašanje zadeva prav tako organizacijo univerze in njenega dela kot znanstvene usmeritve in pedagoške sposobnosti profesorja ter delavne volje dijaštva. V tem oziru moremo ugotoviti znatne razlike med kvaliteto posameznih seminarjev in institutov celo na isti fakulteti. Tu so splošne sodbe in karakteristike zaradi mnogih momentov, ki se medsebojno prepletajo, skoro nemogoče, kar nas sili k podrobni analizi vsakega od številnih univerzitetnih seminarjev in institutov.

V naslednjih številkah akademskega glasila bomo zato podali oris vsake izmed seminarjskih in institutskih knjižnic, sredstev, iz katerih je bila ustanovljena in kasneje izpopolnjena, vidikov, pod katerimi so se kupovale nove knjižne zbirke, njihov značaj in bogastvo, frekvenco v seminarjskih knjižnicah itd. Pozornost bomo posvetili tudi nedostatkom, ki ovirajo njih zdravi razvoj. Kajti sistematično seminarjsko delo je možno le tedaj, če so študentu potrebna knjižna pomagala lahko dosegljiva in vedno na razpolago.

Knjižne zbirke seminarjev oz. oprema institutov so le nujno potrebni predpogoji za možnost uspešnega seminarjskega dela. Njegov usmerjevalni in organizator pa je profesor. Poleg lastnega znanstvenega dela, ki ga v predavanjih predaja slušateljstvu, je seminar tudi zanj najvažnejša ustanova v organizaciji univerze, kajti v njem lahko vzgaja generacije bodočih znanstvenikov, ki prihajajo tu do svojih prvih nastopov. Sistematično seminarjsko delo razbremenja profesorja pri raziskavanju detajlov, ki so potrebni osvetlitve, pa vzamejo njemu samemu preveč časa. Slušatelj se tu ob konkretnih nalogah nauči metode znanstvenega dela in samostojnosti. Če je seminarjsko delo smotreno in na višini, je za študenta čisto celo pomembnejše kot so predavanja. Ker si profesor predvsem v seminarju vzgaja tudi naslednika, je skrb za kvaliteto in številčni dotok svežih delovnih sil tudi zanj najvažnejše vprašanje. Nekateri oddelki na univerzi so znali tako ustvariti iz seminarjev prave znanstvene delavnice, ki so prinesle stroki velike obogatitve. So pa zopet drugi, v katere prihaja študent prisiljeno le radi predpogojev za izpit, ki so zato le formalnega značaja in brez kvalitete. Naš razbor se bo bavil s temi vprašanji s tendenco po izbolj-

šanju ali preusmeritvah, ki naj služijo tako večji strokovni popolnosti dijaštva kot ugledu univerze in posredno s tem rasti naše kulture, katere najvišji znanstveni zavod je univerza.

Orisi razvojnih smernic seminarjev in institutov v toku petnajstih let življenja slovenske univerze bodo skušali podati podrobno sliko zelo razgibanega in mnogostranskega delovanja v okviru vsakega od seminarjev, saj so se težnje posameznih generacij, ki so študirale, menjavale, radi česar se je menjaval tudi seminarjski delavni program, če je bil seminar živ in neoviran, sposoben, da reagira na potrebe dijaštva.

Ko zbiramo podatke o delovanju seminarjev in institutov, se čudimo obilici dela, ki so ga posamezni med njimi opravili. Preseneča pa, da v času, ko bi moralo biti vse na univerzi povezano v neprestano delo, s katerim bi nadoknadila naše zaostanke na vseh področjih znanosti, gradivo, ki so ga pripravljali seminarji, ni bilo zbirano, da ni nihče mislil na možnost njegove uporabe, kot delajo to vse ostale univerze.

AKADEMIKI IN VOLITVE.

Z univerzitetno akcijo za knjižnico, ki je sedaj razširila svoje delovanje tudi na problem ljubljanske bolnice in s tem zvezan problem polne medicinske fakultete, so slovenski akademiki prevzeli nase veliko javno nalogo. Njihovo delo je namenjeno vsemu slovenskemu narodu in velja za vse bodoče rodove. Kakor že večkrat v slovenski preteklosti je tudi ob tej priliki mladina prevzela nase nalogo, ki bi prav za prav morala zadeti starejšo generacijo. K temu je bila mladina prisiljena radi zanemarjanja te starejše generacije, deloma tudi radi drugih vzrokov. Z delom, ki ga je slovenska akademska mladina že opravila, pa je prevzela nase tudi dolžnost in dobila pravico, da vprašanje univerzitetne knjižnice, vprašanje polne medicinske fakultete in končno vsa ostala vprašanja izgraditve in izpopolnitve slovenske univerze vedno znova postavlja, da iz njih napravi integralen del zahtev vsega slovenskega življenja, da predoči vsemu narodu potrebo po navedenih stvareh in to vsakemu posamezniku tega naroda kot njegovo lastno.

To je prvi titulus, juridični govorjeno, da se slovenski akademiki kot celota oglase ob priliki volitev, ki so razpisane za 5. maja. Kakšni so programi list, ki bodo nastopile za volitve? Ali so del njihovega programa tudi te zahteve slovenske akademske mladine? Ali zahtevajo takojšnjo zidavo univerzitetne knjižnice, ali zahtevajo odpravo pomanjkljivosti ljubljanske bolnice, ali spoznavajo nemogočnost tega, da ima naša univerza samo prvih pet semestrov medicine? Ali imajo sploh kako stališče do vprašanj obstoja in razvoja naše univerze?

Slovenska akademska mladina si ne more zamisliti programa, ki naj predstavlja načrt za štiri leta javnega življenja, ki naj predstavlja neko preliminarno disponiranje z denarjem, ki ga bo prispevalo tudi slovensko ljudstvo, slovenska akademska mladina si ne more zamisliti volilnega programa brez zahtev, ki jih je ona postavila v imenu vsega slovenskega naroda.

Udeležba slovenske akademske mladine pri teh volitvah mora torej iti najprej za tem, da volilni programi prevzamejo kot svoj bistveni sestavni del zahteve, tičoč se slovenske univerze.

In to kot del, ki se tiče vsega naroda, ne morda samo slovenske akademske mladine.

Potem so pa akademiki tudi volilci. Tako se zanje kot posamezne člane skupnosti slovenske akademske mladine pojavlja vprašanje garancij, nastaja možnost presojanja, kakšne garancije nudi za izpolnitev navedenih zahtev neka lista kakor tudi posamezni kandidati na tej listi. Kot volilci imajo odločitev deloma tudi sami v rokah. Zato morajo temeljito pretehtati to vprašanje in potem aktivno poseči v boj za tisto listo in za tiste kandidate, ki jim nudijo maksimum teh garancij po svojem delu v preteklosti.

Končno zadevajo volitve akademike tudi kot posameznike v njihovem poklicnem delu, v študiju, v s tem združenih težkih razmerah. Zadevajo jih volitve zato, ker hočejo imeti in imajo pravico imeti boljše pogoje za svoje študijsko življenje. Od leta do leta se vleče nerešeno vprašanje akademske menze. Kar je bilo v tem oziru pred kratkim doseženo, ne more biti niti začetek. Od leta do leta se vleče vprašanje akademskega doma. Tako vprašanje akademskega doma kakor vprašanje akademske menze more biti zadovoljivo rešeno samo s širokopotezno akcijo in z državnim denarjem. Od leta do leta se vleče tudi vprašanje šolnin, ki izločujejo najmanj vsakega desetega mladega slovenskega človeka od univerzitetnega študija in predstavljajo ogromno breme za starše zdecimirane slovenske akademske mladine.

Ta vprašanja se morajo rešiti, poslanski kandidati se morajo tega zavedati, prevzeti tudi te študentske zahteve na svoj program in se zavezati, da se bodo borili za njihovo uresničitev.

Volitve torej postavljajo vsem akademikom nalogo, da se jih kot celota in posamezniki udeležijo. To vsi čutimo, treba je samo, da se porazgovorimo o tem vprašanju in potem odločimo. Zato naj bo ta člančič samo začetek javne diskusije, ki naj te iznešene poglede še razširi in globi ter eventualno popravi.

ZA IZPOPOLNITEV UNIVERZE:

AKCIJA ZA HIDROTEHNIČNI LABORATORIJ
V LJUBLJANI.

Voda je eden izmed glavnih pogojev za nastanek in razvoj življenja. Zato opazimo prve znake materialne kulture vprav tam, kjer so bile vodne razmere najugodnejše. Iz težnje, da se voda čim bolj smotreno izrablja v najrazličnejše svrhe, so se razvile raznovrstne vodne naprave: namakanje, regulacija, vodne kanalizacije in v novejši dobi naprave za izrabljanje vodne energije.

O najstarejših napravah ni ohranjenih nobenih poročil. Dozdevno pa je vsa vodogradnja slonela le na ustnih izročilih. Bila je to le neke vrste »umetnost« in to vse do one dobe, ko je Leonardo da Vinci začel opozarjati na važnost eksperimentov na področju mehanike. Tako je eksperimentalno preiskovanje na področju hidravlike postalo baza današnji vedi vodnih zgradb. — Študij in raziskavanje zakonov o gibanju vode pa spada med najtežja in najbolj zamotana vprašanja. Karakteristične so besede Galilei-ja, ki pravi, da so mu raziskave zakonov o gibanju nebeških teles, kljub ogromni oddaljenosti delale manj preglavic kot proučevanje gibanja vode, ki ga je lahko neposredno opazoval.

Eksperimenti so se prvotno vršili na že obstoječih napravah in na napravah, ki so bile v svrhu študija provizorno zgrajene. Rezultati teh preiskav tvorijo temelj današnje vede vodogradnje. Velik nedostatek teh preiskav pa je v tem, da nam odgovarjajo samo na vprašanje, ali se obstoječa naprava obnese ali ne in nam torej ne odpira nobenih večjih možnosti izboljševanja. Je torej ta način v nekem oziru konservativen. Naslednji, nič manjši nedostatek pa je še v tem, ko so tako dobljeni rezultati vezani na razmere opazovanega objekta, ki pa so pri raznih napravah različne. N. pr. eno izmed važnih vprašanj regulacije in zajezitev je prodnost vodotoka. Ta pa ni odvisna samo od petrografskega sestava proda, ampak tudi od granulacije (sestav po velikosti in množini zrn). Ta pa je pri raznih vodotokih in na različnih mestih različna.

Uspehi eksperimentov na izvršenih objektih niso vedno najboljši, razen tega je število teh opazovanj omejeno in so opazovanja raztegnjena na razmeroma kratko dobo. Izkušnje ob neuspehih pa so le predrago pridobljene.

Zato se je pojavila težnja, iskati za eksperimente novih smeri in potov. Preiskava v naravi se je prenesla v laboratorij. Ko je Anglež Reynoldt l. 1883. formuliral zakone možnih slučajev hidravlične podobnosti, je s tem odprl vrata modelnemu preizkusu v laboratoriju.

Na modelu je dimenzija prostora in čas opazovanja pomanjšana. Zakon hidravlične podobnosti pa določa razmerje med časom in prostorom v laboratoriju in v naravi. — Model sam je cenen in se da brez velikih stroškov toliko časa spreminjati, da se doseže najugodnejša rešitev.

O velikem praktičnem pomenu laboratorijske raziskave nam priča izjava Američana ing. Freemana, ki pravi, da denar, naložen v hidrotehničnem laboratoriju, donša normalnemu gospodarstvu 1000 % obresti.

Krey, vodja državnega hidravličnega preizkuševališča v Berlinu, pa izjavlja, da ne predstavlja tak laboratorij nikake luksuzne naprave, marveč institucijo, s katero se uvaja v vseh panogah vodnega gospodarstva načelo neposredne in posredne štednje.

Pomen hidrotehničnega laboratorija pa ni samo praktičnega značaja. Hidrotehnični laboratorij je tudi velikega znanstvenega in pedagoškega pomena. Znanstveno delo je na področju vodnih zgradb brez laboratorija nemogoče. To trditev potrjuje dejstvo, da imajo vse ameriške in nemške visoke šole hidrotehnične laboratorije, poleg tega, da eksistirajo v teh državah še razni privatni in javni hidrotehnični laboratoriji.

Tako je izšla tudi akcija za hidrotehnični laboratorij v Ljubljani iz dejanske potrebe, ki jo narekuje na eni strani težnja po izpopolnitvi naše univerze do one mere, da bo dana možnost znanstvenega dela, na drugi strani pa stojimo pred celo vrsto hidrotehničnih problemov, kot so melioracije in regulacije, ki so bili doslej dostikrat reševani na napačnih supozicijah.

Avgusta l. 1933. se je osnovalo na pobudo univ. prof. ing. Žnidaršiča, predstojnika instituta za vodne zgradbe, »Društvo za zgradbo hidrotehničnega laboratorija v Ljubljani«. Asistent ing. Goljevšček je izdelal načrte za hidrotehnični laboratorij, ki se bo gradil ob Gradaščici nad kopalščem v Kozlezi. Stavba sama je enonadstropna. V pritličju sta nameščena dva prostora po 30.40 × 8.30 m² in 22.15 × 9.20 m² florisne ploskve. Prvi je namenjen vodogradnemu oddelku, v katerem se bodo vršile preiskave naprav v modelih, drugi pa hidrostrojnemu oddelku, ki bo preiskaval instrumente za merjenje vodnih in plinskih množin, tlačne cevi, turbine, črpalke itd.

Nadalje je v pritličju predviden še prostor za delavnice in en prostor za termični oddelek, ki sicer ne spada k hidrotehničnemu laboratoriju, bomo pa na ta način dobili tudi termični laboratorij, ki je prav tako neobhodno potreben.

V prvem nadstropju pa bodo sobe za osobe, knjižnica in predavalnica.

Mestna občina ljubljanska je Društvu za hidrotehnični laboratorij podarila potrebno zemljišče. Odprto je še vprašanje kreditov. Denar bo morala dati država. Zastaviti bo treba zopet vse sile, da dobimo to, kar neobhodno potrebujemo.

Stroški za celotni laboratorij so predvideni na 3.000.000 Din. Stavba sama bi stala 1.700.000 Din.

Društvo je izdalo brošuro, iz katere so posneti ti podatki, s projektom in utemeljitvijo potrebe hidrotehničnega laboratorija.

ZBOROVANJE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE IN USTANOVITEV REPREZENTANCE.

Dve leti sta minili, odkar je zadel študente ljubljanske univerze neprijeten udarec, da je bila razpuščena komaj oživetvorjena Zveza slušateljev Aleks. univerze. V tem času smo dodobra spoznali, kaj se pravi biti brez reprezentance. Odveč bi bilo navajati razloge, kako nujno je potrebno rešiti vprašanje njene nove ustanovitve. Mislimo, da smo si vsi študentje edini v tem, da se mora najti modus, na katerem bi se organizirala nova reprezentančna organizacija v okviru Obče univerzitetne uredbe, ali, če to ne gre, tudi izven nje.

Veliko se je pisalo preteklo leto o njeni ustanovitvi. Vršili so se meddruštveni sestanki, Akademski glas je razpisal celo anketo, toda vse to ni rodilo uspeha. Nasprotno se je le pokazalo, da celo med slušatelji samimi ni pravega razumevanja za to prepotrebno organizacijo. Veliko važnih predlogov je propadlo le zato, ker so še vedno po strokovnih društvih ljudje, ki so navajeni načelno odklanjati vse, kar predlaga drugi, ki je drugačnega svetovnonazorskega prepričanja.

Po razpustitvi Zveze slušateljev Aleksandrove univerze je prevzel vlogo nekakšne reprezentance Univerzitetni zdravstveni fond. Ta pa more reprezentirati le množico bolnih, zdravljenja potrebnih študentov, ki brezupno čakajo njegove pomoči. Večino nalog reprezentance pa so prevzela posamezna strokovna društva. Vendar se je tekom dveh let pokazalo, da tako ne more in ne sme iti dalje. Nešteto je namreč stanovskih problemov, ki zadevajo vse študente, ne pa posameznih fakultet. Te probleme bi mogla reševati le močna in enotna reprezentanca. Vsa strokovna društva so uvidela nujnost reprezentance. Zato so delegirala po 2 odbornika v stalni meddruštveni odbor, katerega konkretna naloga bi bila: 1. da skliče in organizira zborovanje vseh študentov ljubljanske univerze in 2. da ustvari reprezentanco.

Preden je mogel meddruštveni odbor realizirati obe trenutno najvažnejši študentski zadevi, se je moral odločiti, na kakšno stališče se bo postavil z ozirom na Občo univerzitetno uredbo. Ker ni Obče univerzitetne uredbe sprejelo nobeno strokovno društvo v Ljubljani, kakor tudi ne v Beogradu in Zagrebu, in se je celo rektorat postavil na odklonilno stališče, jo je meddruštveni odbor oficijelno odklonil.

Glasom Obče univerzitetne uredbe bi se ji morala vsa društva prilagoditi tekom 6 mesecev (školskog rada), to se pravi do 21. I. 1935. V nasprotnem slučaju bodo razpuščena. Toda 21. I. je minil, društva se niso prilagodila uredbi, pa kljub temu niso razpuščena. Naknadno nam je sporočil g. rektor, da je prosil pri prosvetnem ministru za nekaj 6 mesečni moratorij, to se pravi, da bi ministrstvo trpelo to pasivno stanje. Istočasno smo tudi zvedeli, da pripravljajo v Beogradu načrt za novo Občo univerzitetno uredbo.

Zborovanje vseh slušateljev univerze bo 16. t. m. ob 9. uri dopoldne v zbornici. Prvotno je bil določen datum za 9. t. m., toda bil je radi počitnic preložen na 16. t. m. Zborovanje je prijavljeno rektoratu in g. rektor je obljubil, da bo izdano dovoljenje. Pripravljenih je 7 ali 8 referatov, in sicer: o univerzitetni uredbi, o šolninah in taksah, o univerzitetni avtonomiji, o štipendijah in njih podeljevanju, o potrebi popolne medicinske fakultete s kliniko, o dijaških domovih, o dijaški mali antanti, itd. Kot uvod bo poročilo o bivšem Svetu slušateljev ljubljanske univerze in o Zvezi slušateljev Aleksandrove univerze ter o vzrokih njene razpustitve, s čimer bo vzpostavljena kontinuiteta med posameznimi strokovnimi društvi in slušatelji. Referirali bodo zastopniki vseh petih fakultet, tako, da bo to zborovanje mogočna manifestacija enotnih teženj vsega dijaštva. Obenem je zamišljeno to zborovanje kot nekaj ustanovni občni zbor bodoče reprezentance.

V čisto kratkih potezah bi podali načrt reprezentance, kot si jo je zamislil meddruštveni odbor. Pripominjamo le, da je načrt sestavljen iz ven Obče univerzitetne uredbe, ki je bila doslej glavna ovira ustanovitvi nove reprezentance. Upajmo, da nam Obča univerzitetna uredba sedaj, ko je bila odklonjena na vseh treh univerzah, ne bo delala ovir.

Ime bodoče reprezentance še ni čisto določeno. Bržkone se bo imenovala »Svet slušateljev Aleksandrove univerze (SSAU)«. V ta svet slušateljev bo delegiralo vsako strokovno društvo po enega člana. Ostalih 5 članov, predsednika, 3 namestnike, nadzorni odbor in razsodišče pa bodo volili delegati, ki bodo izvoljeni na vsakih 20 slušateljev po posameznih fakultetah. Volitve delegatov po fakultetah bo vodil glavni volilni odbor, ki naj sestoji iz zastopnikov vseh fakultet. Organi reprezentance bodo: 1. skupščina, 2. svet, 3. predsedstvo, 4. odseki a) socialno-gospodarski, b) študijsko-kulturni, c) propagandno-publicistični, 5. nadzorni odbor in 6. častno razsodišče. Pravila reprezentance so že sestavljena.

To smo sporočili g. rektorju, ki je zamisel ustanovitve nove reprezentance toplo pozdravil in obljubil, da bo posredoval pri prosvetnem ministrstvu.

Delo bodoče reprezentančne organizacije bo usmerjeno v notranje, ekonomsko in zunanje kulturno udejstvovanje. Na znotraj je naloga reprezentance v borbi za izboljšanje socialnega položaja slovenskega študenta. Danes se izvaja nad dijaštvom silen gmojni pritisk. Za ceno bornega kvartirja ali slabe hrane mora često prodati svoje prepričanje.

Zato čaka reprezentanco tu težka, toda nujne rešitve potrebna naloga. V prvi vrsti bi bila potrebna skupna akademska menza, ki bi dajala hrano vsem študentom, ne glede na njih usmeritev. Menza bi morala biti osnovana na načelu racionalizacije, to je, da bi se vzdrževala, čim najbolj je mogoče, sama iz sebe. Torej gre tu le za osnovni kapital, ki bi se sigurno kje dobil.

Poleg zgraditve neodvisne akademske menze je nujno potrebna reorganizacija Univerzitetnega zdravstvenega fonda. Tak, kot je danes, gotovo ne more zadostiti potrebam akademika. Samo močna reprezentanca bo mogla doseči, da ostane ves denar, ki ga plačujemo v Univerzitetni zdravstveni fond, v Ljubljani, mesto da se steka v Centralni fond v Beogradu. Letos bo namreč ta fond narastel do v zakonu določene višine, to je 10 milijonov dinarjev. Zato bo važna naloga reprezentance, da bo dobila iz fonda to, kar smo vanj plačali.

Poleg tega bo nujno potrebno ustanoviti akademsko zastavljalnico in akademsko posojilnico. Posojilnica bi dajala kratkoročna posojila za vpisnino, takse, šolnino, študijske potrebščine itd. Garancij ne bo težko določiti. Akad. zastavljalnica naj sprejema v zastavo: knjige, skripta, orodje, dragocenosti itd. Manipulacijski stroški naj bi bili minimalni. Akad. posojilnice in zastavljalnice se uspešno uveljavljajo že skoraj na vseh univerzah. V okvir reprezentance bo spadal tudi akademski urad dela. Ta je bil že ustanovljen na naši univerzi ter je pridobil že dokaj ugodnosti slušateljem. Po razpustu reprezentance pa je prenehal tudi AUD. Zato naj bodoča reprezentanca takoj skuša vzpostaviti že dosežene ugodnosti: popuste pri nabavi knjig, tehničnih potrebščin, perila, obleke, kuriva, popust v gledališču, kinih, in tudi instrukcije, razne priložnostne zasluge (velesejem) itd. Velikega pomena je tudi akademski evidenčni in statistični urad. Ta naj vodi točno statistiko o številu diplomiranih slušateljev in njih zaposlitve, o štipendijah in njih podeljevanju, sploh o vseh ustanovah in podporah, da se ne bodo tudi zanjepri dogajali primeri, da prejema kdo 2—3 podpore, drugi, ki je še bolj potreben, pa nobene. Poleg teh je še veliko drugih ustanov, ki bi se morale ustanoviti v okviru reprezentance, kot n. pr. akademsko pravno zastopstvo, akademski podporni fond, akad. domovi in kontrola nad njimi, akad. počitniške kolonije, letna akad. zdravilišča in okrevališča, preskrba stanovanj in hrane, stavbne in gospodarske zadeve, akad. čitalnica, Confédération International des Étudiants. V okvir reprezentance bo spadalo tudi prirejanje anket, predavanj, zborovanj, razstav, publikacij itd. Vse to bodo gospodarske naloge reprezentance, ki bodo reševale ekonomsko vprašanje študenta.

Poleg notranjega — socialnega — poslanstva bo imela reprezentanta važno nalogo tudi v zunanje-kulturnem, ali v širšem pomenu besede, v političnem udejstvovanju našega študenta. Reprezentančna organizacija naj tvori nekaj most, preko katerega bodo študentje sodelovali v javnem življenju. Gotovo je baš akademska mladina najbolj svoboden kritik in kot tak najobjektivnejši kritik javnega življenja.

Tako zgrajena reprezentanca bi bila resnično najvišji stanovski forum dijaštva naše univerze, ki bi povsod zastopala interese vseh študentov.

Podrobnosti o reprezentanci bodo obravnavane na običnem študentskem zborovanju. Zato naj se ga sigurno vsakdo udeleži.

O DELU, NAMENU IN SREDSTVIH FILOZOFSKEGA DRUŠTVA.

Lojze Potočnik.

Znanstvena združba »Filozofsko društvo«, ki je bilo dne 27. januarja t. l. ustanovljeno v Ljubljani, ima dvojni namen, in sicer znanstveno-sistematično in poljudno modroslovno delo. V svojem sistematičnem delu bo skrbelo v prvi vrsti za raziskovanje vseh modroslovnih disciplin, predvsem onih, ki potrebujejo v največji meri raziskovanja in ki so za kulturno življenje vsakega naroda najpomembnejše. Sem spada n. pr. dušeslovje, spoznavna teorija, etika, estetika in sociologija. Razven tega bo skušalo Filozofsko društvo obrniti pozornost tudi raziskovanju zgodovine filozofije pri Slovencih in slovenskega narodnostnega dušeslovja, kar bo gotovo, ako bo mogoče, ta načrt izpeljati, eden izmed največjih kulturnih dogodkov v zgodovini našega kulturnega razvoja.

S svojim poljudnim modroslovnim delom pa bo »Filozofsko društvo« s prirejanjem različnih predavanj in z izdajanjem različnih publikacij modroslovne vsebine v prvi vrsti seznanjalo naše ljudstvo o najvažnejših in za življenje najpomembnejših modroslovnih izsledkih. Glavni namen tega poljudnega modroslovnega dela bo v tem, da bo društvo skušalo vcepiti v ljudstvo pravilnejše pojmovanje o svetu in dajati pravilnejšo smer vsemu našemu kulturnemu izživljanju, saj je vendar vse kulturno izživljanje izhodno dušeslovno pogojeno. Zato je tudi izven dvoma, da more dajati vsemu in vsakemu kulturnemu izživljanju vseh narodov najpravilnejšo smer le modroslovje.

Razven tega bo »Filozofsko društvo« s prirejanjem predavanj in z izdajanjem publikacij, ki bodo obravnavale prvenstveno sodobnejša in za življenje pomembnejša vprašanja iz modroslovja, skušalo gojiti in oživljati čut za modroslovje, ki je pri nas v posebni meri razvit, in dajati njegovemu razvoju pravilnejšo smer.

Posebno stransko delo »Filozofskega društva« pa bo v tem, da bo vzdrževalo stike z vsemi znanstvenimi društvi v Ljubljani na eni strani in z vsemi sebi sorodnimi društvi doma in v inozemstvu na drugi. S prvimi bo vzdrževalo stike v prvi vrsti zavoljo ustanovitve »Akademije znanosti« v Ljubljani, z drugimi pa, da bo slovenska filozofija postala čim prej predmet večjega zanimanja in vpoštevanja tudi izven meja naše ožje domovine in da si bo mogla pridobiti ono mesto, ki ji po vsej pravici gre.

Dozdaj sem govoril samo o delu in namenu »Filozofskega društva«, nič pa se še nisem dotaknil sredstev, s katerimi bo skušalo to društvo doseči svoj namen. Društvena sredstva bi na kratko bila naslednja:

Prvič bo društvo skrbelo za znanstveno-filozofski naraščaj. To bo zelo važno za pridobivanje čim večjega števila delavcev za sistematično in poljudno modroslovno delo. Posredno pa bo društvo s tem že samo po sebi vzgajalo tudi delavce — vsaj kolikor gre za modroslovje — za bodočo »Akademijo znanosti« v Ljubljani.

Drugič bo društvo po možnosti začelo izdajati posebne društvene publikacije, ali v obliki časopisa, oz. zbornika ali v obliki samostojnih publikacij. Z izdajanjem publikacij bo društvo na eni strani pospeševalo raziskovanje vseh modroslovnih panog, na drugi pa nudilo priliko, da se bo mogel marsikdo izmed mladih moči v polni meri razviti.

Tretjič bo društvo prirejalo društvena in javna predavanja modroslovne vsebine, s čimer bo zopet vršilo dvojno nalogo, da bo na eni strani ljudi modroslovno izobraževalo in da bo na drugi strani dajalo priložnost tudi mlademu modroslovnemu naraščaju za njegovo udejstvovanje.

Četrtač bo društvo skušalo doseči svoje namene s čim trdnjše in s čim bolj smotrno notranjo organizacijo.

S temi sredstvi bo »Filozofsko društvo« skušalo doseči svoje namene, ki jih bo doseglo le, ako bo našlo dovolj moralne in gnotne pomoči tako od strani vsega svojega članstva kakor tudi od strani celega našega naroda.

VPRAŠANJE SREDNJEŠOLSKIH KNJIG:

»VSE TOZADEVNE TRDITVE SO BREZ STVARNE PODLAGE...«

Po obširnem časopisnem obravnavanju, konferencah in zborovanjih, ki so jih prirejale naše kulturne in gospodarske organizacije v Ljubljani in celo v Beogradu, po resolucijah in intervencijah celo pri ministru prosvete, velikem razburjenju in pripravah, da se vendarle prepreči grozeče težke posledice razpisa za nove šolske knjige, nas je »Slovenski Narod« dne 5. marca presenetil s člankom, objavljenim na prvi strani lista takoj ob poročilih o revoluciji v Grčiji; kjer je prišla v javnost prva vest o konferenci srednješolskih ravnateljev na banski upravi.

Članek ima podnaslov »Neresnične vesti o ukinitvi slovenskih učnih knjig« in pravi:

»Po sprejemu pri banu so se vršila strokovna predavanja, ki so se nanašala na najrazličnejša vzgojna, metodična in upravna vprašanja. Ob začetku posvetovanj je izjavil g. načelnik prosvetnega oddelka dr. Breznik, da po njegovih osebnih informacijah v prosvetnem ministristvu nihče ne misli in ne dela na to, da bi se ukinil slovenski učni jezik in slovenske učne knjige v kateremkoli razredu srednjih šol. Vse tozadevne trditve so brez stvarne podlage.« (Podčrtal »Slovenski Narod«.)

Torej pomirjenje z uradne strani.

Vsa dosedanja reakcija je temeljila na razpisu ministrstva prosvete. Sedaj se bo moral torej izpremeniti tudi razpis!

VIHAR V TRSTU.

V svoji zadnji številki smo poročali o obširnem članku o Slovencih v največji francoski reviji »L'Illustration«. Pri nas sta opozorila nanj tudi »Slovenija« in »Slovenec«, medtem, ko je »Jutro« članek zamlčalo. Tako smo šli mimo tega, za slovensko propagando v svetu važnega dneška. Vse drugačen pa je bil odmev v Trstu. Ko so prišle prve številke, so jih tržaški Slovenci pokupili in revija je šla iz rok v roke. Knjigarne so naglo naročile nove. Toda članek je zagrabil veliki fašistični list »Il Popolo di Trieste«, se na široko razpisal, da je trditev o 600.000 Slovencev in Hrvatov v Primorski zopet ena tistih laži, ki jih slovenska propaganda že leta seje v neinformirano evropsko javnost in bruhal kopo očitkov o Naudeauju, ki je vendar publicist evropskega formata, pa je nasedel lažem. Najbolj besen je bil list na geografsko skico, ki je bila priključena članku in kazala, koliko slovenskega ozemlja je v Avstriji in Italiji. Sledile so zaplembe, agenti so iskali revijo po kavarnah in kupovali po knjigarnah in trafikah, njena cena je mahoma visoko poskočila. Tako v Trstu.

SVOJE NAROČNIKE

iz neakademijskih vrst, ki niso prejeli položnice v pretekli številki lista, pa so v zaostanku, nujno prosimo, da poravnajo naročnino po položnici, ki jo danes prilagamo. Polletna naročnina znaša 25 Din, letna 40. Če kdo res ne more utrpiti katerega od teh zneskov, ga prosimo, da nam pošlje vsaj za par mesecev po 5 Din mesečno.

PO SEDEMDESETLETNICI I. R. MUKOLOVECKEGA.

Vsi stari in mladi Triglavani gotovo poznajo že ne osebno, vsaj po avtorstvu ustvaritelja slavnega študentskega krokarkega kodeksa: »Križevački statuti«, I. R. Mukoloveckega — dr. Josipa Rakeža, ki je proslavil pravkar svoj sedemdeseti rojstni dan. Po rodu iz Koroške, je skoraj ves čas svojega zdravniškega delovanja prebil v Šmarju pri Jelšah, kjer si je osnoval tudi domače ognjišče. V izven akademskih krogih je znan zlasti kot nedosegljiv recitator naše slovenske pesmi, katero je tolikokrat v zaokroženi slovenski družbi z ognjevitostjo, a hkrati trpkostjo stavljaj v isto vrsto izbranih svetovnih biserov pesniške literature. Njegova bogata knjižnica doma-

če in tuje literature priča o veliki povezanosti z lepo knjigo. Može njegovega kova srečujš v vrstah naše stare podeželske akademske inteligence bolj in bolj redko. Dr. Rakež se udeležuje tudi literarno; važnejše utegnejo biti za zgodovino naše literature njegove spominske črtice o pisateljih, pesnikih in ostalih možeh, ki so v minulih desetletjih pomembno posegali v življenje našega naroda in s katerimi ga je vezala prijateljska vez.

Dr. Rakež je osebnost, ki bi nam lahko podala karakterno sliko naših spodnještajarskih trgov iz časa narodnega prebujenja in zavestnega preoblikovanja v slovensko lice. Za našo kulturno zgodovino bi bil važen prinos. Sodobniki mlajših generacij so vezani zgolj na spise in vire; iz lastnega poznanja pa bi nam dr. Rakež, kot malokdo na štajerskem mogel ustvariti kritične vrednote, morda v obliki Spominov.

Njegovo zdravniško delo je bilo vselej socialno neoporečno, tudi v letih, ko še ni naš kmet poznal besede in pomena krize. V vseh desetletjih je vzor zdravnika in značajne osebnosti, ki svojega bogatega znanja nikdar ne prodaja na vatle, marveč je v vedrih in hudih urah z narodom povezan, ne oziraje se na neoportunost svojega početja, kadar je treba trpeti in žrtvovati.

Radi opisanega značaja se današnja akademsk mladina rada spominja čistih jubilarov, mož, čeprav hodimo svoja pota, kakor je mladina vedno hodila.

DEJSTVA IZ BORBE ZA SLOVENSKO UNIVERZO, KI JIH MORA POZNATI VSAK AKADEMIK.

(Podatki zajeti iz razprave Janka Polca, Ljubljansko višje šolstvo v preteklosti in borba za slovensko univerzo. Ljubljana 1929.)

Naš dosednji pregled bojev za slovensko univerzo je pokazal, da so se proti koncu stoletja vse pogostejše vedno znova pričenjale posamezne akcije, da so bili razmiki med njimi vedno manjši in da so l. 1898 gledali na vprašanje že tako stvarno, da je deželni odbor kranjski določil kot svoj prispevek za ustanovitev četrte milijona goldinarjev, mestna občina ljubljanska pa 50.000 gld. Poleg tega pa sta bili v tem letu preskrbljeni že tudi dve dovolj veliki štipendiji za vzgojo bodočih slovenskih znanstvenikov.

Kar je za naše razmere značilno, je dejstvo, da je nastopala v borbi za univerzo kompaktno slovenska akademska mladina, ki je študirala po tujih visokih šolah in da so akcijo vodili vedno le iniciativni posamezniki, naši politični predstavniki na Dunaju pa so se pridružili šele že pričetni borbi. Drugič pa je zanimivo, da je borbo sprožil vedno kak povod s strani Nemcev in ni izšla iz kakega slovenskega kulturnega programa.

Tako je bilo tudi leta

1901, ko so nemški študentje na innsbruški univerzi preprečili predavanje nekega docenta pravne fakultete v italijanskem jeziku, češ, da predstavlja nevarnost za nemško innsbruško univerzo.

To je bila dobrodošla prilika temperamentnim italijanskim študentom, da so zahtevali, ker so bili proglašeni za tujce na nemški univerzi, svojo lastno italijansko v Trstu. Spomenica rektorju dunajske univerze govori o primorskih avstrijskih provincih, ki da so italijanske. To pa je vzbudilo oster odpor slovenskih študentov. Vrsto protestnih zborovanj in manifestacij je otvoril mladi graški »Triglav« v Gradcu, ker je vlada zborovanje na Dunaju prepovedala. Slovincem so se pridružili Hrvatje in Srbi vseh političnih skupin.

Še hujše pa je bilo, ko je avstrijski naučni minister Hartel zagotovil deputaciji italijanskih študentov, da bo v treh letih ustanovljena italijanska univerza v Trstu.

Sedaj se je znova vzburla slovenska javnost in ljubljanski občinski svet, kateremu je predsedoval župan Ivan Hribar, je na svoji manifestacijski seji 10. novembra 1910 zoperstavil italijanski zahtevi po univerzi v Trstu slovensko po univerzi v Ljubljani in protestiral proti italijanski. (Dalje prihodnjič.)

TOVARIŠI!

Širite naš list tudi izven akademskih krogov.

MED REVIJAMI.

Revijalni tisk pri nas ne doživi nikake ocene, dasi je sorazmerno z našim številom zelo bogat in razsežen. Dnevni tisk ne prinaša o njem nobenih poročil, v kolikor ne dela zanj ravno propagande kadar gre za revijo, ki izhaja iz lastne založbe, naša uradna znanost pa se tudi ne spušča v aktualne probleme, pa najsi bodo največje važnosti. Tako ostaja vse gradivo revij neprečiščeno in neklasificirano, ocene in medsebojna vrednotenja posameznih prispevkov je prepuščeno zgolj presoji vsakega bralca samega, nimamo ne analiz usmeritev posameznih revij in ne sintetičnih zaključkov. Dnevni tisk se loti teh vprašanj le takrat, kadar smatra politični delavec za potrebno, da udari po nasprotniku, kar opravi navadno z omalovaževanjem ali osmeščenjem, ali pa kadar predstavnik gotovega svetovnega nazora v svoji agresivnosti navali na pripadnika druge. Drugi primer je sedaj posebno pogost, ker nimajo nasprotniki vseh svetovno-nazornih usmeritev enake možnosti obrambe in opredelitve svojega stališča. Poleg tega pa so polemike zelo redke tudi zato, ker imamo za vsako stroko komaj enega strokovnjaka.

Zato hočemo v svojem tedniku nadaljevati z osvetlitvijo nekaterih karakteristik revijalnega tiska.

DOM IN SVET 1935, št. 1—2.

Okoli revije postaja krog sodelavcev z jasno in čisto katoliško usmeritvijo vse bolj strnjen. Proti dosedanjim obilnim in čisto kaotičnim ideološkim razglabljanjem je nova dvojna številka mnogo stvarnejša, kar je pri nji simpatično, da ni dvoma, da jo bodo z večjim zanimanjem čitali tudi naročniki. In to je važno, ker živimo v dobi poostrene katoliške propagande.

France Terseglav razpravlja v dolgi uvodni razpravi z naslovom »Novo poganstvo« o postanku, nazoru in psihologiji fašizma.

Razpravo omejuje izrecno le na izvor ideologije fašizma, pod katerim razumeva neko reakcijo, vzvrat »nagonskih, prvinskih sil naše narave« proti »večstoletni kulturi porazumljenja, postrojenja in razosebljenja našega življenja.« Dočim je vsem fašizmom izvor zgornja osnova, se pokažejo razlike med njimi zgolj v tem, da »eni prenapenjajo pomen krvi in rase in se s tem približujejo materializmu« (rasistični fašizem), pripisujejo drugi duhu kot »vseskozi imaterialnemu in izvennagonskemu načelu« prvenstveno vlogo (poganski nacionalizem).

Od Nietzscheja, v katerem vidi izvor tega sodobnega poganskega nacionalizma, nas vede preko Chamberlaina in Evole do Rosenberga, katerega delo »Mythos XX. stoletja« predstavlja službeno religijo nove Nemčije.

Kolikor nam je mogoče razbrati iz Terseglavovega nagromadenega, mestoma zelo nerazumljivega načina pisanja, nam predstavlja avtor v fašizmu pojav, ki je po svoji poganski koncepciji, ki jo on odločno odklanja, zgolj prehodnega značaja, ki predstavlja kot »povdarek kvalitete, duhovne in moralne kakovosti...« zahtevo po avtoriteti, ki se opira na hierarhično uredbo družbe pod vodstvom krvne in duhovne aristokracije... in zopet kot »misel imperija, v katerem bo vodja kot svetni in duhovski vladar obenem telesnost in duhovnost zopet izmirl in narode zedinil v smislu vse njihove osobitosti usoglašujočega vesolništva...« itd., zdrav in pozitiven pojav. Nasproti temu, tako simpatično orisanemu pokretu postavlja tako kapitalizem kot marksizem kot izraza izenačevanja izmehaniziranosti in težnje po gmočnem poudarku življenja.

Kot se nam dozdeva po težnji celotnega članka je osnovna Terseglavova misel, da bo našel fašizem, ko bo odvrzel skorjo poganskega nacionalizma v sintezi s krščanstvom svojo novo, s tem pozitivno in zaključeno obliko. Vsiljuje se nam s tem domneva, da skuša Terseglav prav v tako pojmovanem fašizmu najti za krščanstvo bodočemu času primeren instrument njegovega nadaljnjega tostranskega izživljanja.

Terseglav se sicer noče baviti s konkretno politično oz. gospodarsko ali socialno obliko, v kateri se fašistična ideologija dejansko uveljavlja, čeprav se na mnogih mestih te zveze dotika. Ven-

dar se nam zdi tako izolirano gledanje zgolj ene, ideološke strani fašizma nevarno in tudi nedopustno, ker vsi dobro vemo, na kak način se danes fašistična ideja v Avstriji in zlasti v Nemčiji in Italiji izživlja.

AKADEMSKO ZBOROVANJE DOVOLJENO!

Javlja se nam, da je rektorat univerze že izdal dovoljenje za zborovanje 16. marca 1935.

Najmanj, kar moremo reči je, da stopa ta, po Terseglavu toliko opevana ideja s prvim korakom v življenje v družbi s tako žalostnim in za njeno odrešilnost sumljivim spremstvom. Globoko smo namreč prepričani, da ti pojavi niso morda samo prehodni izrazi one poganske primesi fašizma, ampak tvorijo njegovo edino notranjo utemeljitev. Ni namreč zgolj slučaj, da si je velekapitalizem vprav fašistični pokret uslužbil v svoje namene, čeprav nas pisec svari pred takim napačnim zaključkom. V ideologijo, ki se predstavlja kot odrešilna in hoče osvoboditi človeštvo velekapitalističnega jarma, pa ni imela niti toliko notranje moči, da bi vzdržala prvi udarec z njim, ampak je skušala celo z njegovo pomočjo priti do oblasti, ne moremo imeti zaupanja. Saj je edini kriterij za presojo vrednosti in upravičenosti ideologije vsakega pokreta vprav konkretna oblika, v kateri ta pokret nastopa.

Terseglavov članek je pisan težko, ni ne esej ne znanstvena razprava. Množici trditev manjkajo utemeljitve in dokazi za navedbe, poleg tega pa so nujno potrebne pri razmotirvanjih tako mladega pokreta in še neustaljenih sodb navedbe virov.

Zelo lepi so v tej številki DIS-a Pregljev drobni utrinki »Vsakdanje balade«. Snovno zajeti iz pisateljeve rane mladosti so zelo aktualni, ker v novi luči predstavljajo Primorsko kot je danes. Pregelj zavrača jadikavo sentimentalnost in riše globoko psihološko črto slovenskega ljudstva pod Italijo, ki ga bo morda vendarle obvarovala.

O vaseh svojega rodnega kraja pravi:

»Pred dobrimi dve sto leti so bili med najbolj odličnimi tolminskimi uporniki. Poslej tihi, trezni, skromni in pobožni. Rastejo in živijo od mleka, koruze, ajde in debele ječmenove kaše. Sadje sušijo in stiskajo za mošt, žganja še niso kuhali nikoli.

Modrejčani! Kako dobro je slišati, da so ostali, kakršni so bili in kakršnih se spominjam. Pa daj, potujči človeka, če ti na pesem in kletvo molči! Preganjaj ga in muči, če ga ne boli! Strahuj ga, če se te ne boji! Če je vse svoje, svojo živino in svojo dušo položil vdano na božjo dlan...

...svojo dušo položil vdano na božjo dlan... Umetnik Pregelj je prikazal trpljenje našega ljudstva s pesniško podobo cerkve. Ali goriška nadškofa Sirotti in Margotti, predstavnika iste Cerkve, ne čutita s tem trpljenjem?

Za literarnega zgodovinarja bodo Pregljeve prepričevalne male karakteristike mladosti lep donese k njegovemu biografskemu gradivu.

Iz leposlovja prinaša številka poleg Bevkove in Velikonjeve proze, Vidicovega dramatičnega prizora, še pesmi Kocbeka, Jarca in Lavrenčiča. V eseju nadaljuje France Vodnik svoje »Obraze novega rodu« s študijo o pesniku Edvardu Kocbeku, ki ga katoliški tisk posebno v zadnji dobi silno dviga. Tudi Francetu Vodniku je Kocbek »pesnik izredne nadarjenosti«; kot najvidnejšemu zastopniku mladega rodu mu opredeljuje mesto v razvoju naše povojne lirike in obširno riše vsebinsko in oblikovno stran njegovega dela. Analiza je ponekod fina, toda France Vodnik je še vedno v tistem svojem elementu, v katerem nam je pred leti gromadil v svojih razpravah resnično neprebavljiva »ideološka razglabljanja«, v katerih so se pojmi neprestano bili. Tudi ta razprava je še vedno polna le besed, literarnih znamk, za katerimi ni življenja. F. Vodnik opredeljuje Kocbekov svetovni nazor še vedno z »biocentrično metafiziko«...

Profesorja Breznika obsežna študija »Jezik naših pripovednikov« je prišla v svojem 5. delu do Kersnika. Za vprav monumentalno študijo je bilo treba velikih predpriprav in sistematičnega pregleda zelo obsežnega gradiva, toda šele na podlagi tega dela bodo možna mnoga druga, ki bodo gradila slovensko

stilstiko. Razprave bodo v celoti gotovo ponatisnjene.

France Stele se ne bavi pri pregledu likovne umetnosti v l. 1934 le z zgolj umetniškimi vprašanji, temveč predvsem z vzroki današnje težke krize, v katero je zašel slovenski umetnik, France Tomažič pa gradi velikopotezne načrte s kolonijami ob Dunajski cesti in preseneča s pravljico, da bi lahko imeli za 500 Din mesečno celo pritličje in nadstropje z vrtom in še kletjo!

Važno se nam zdi pri Domu in svetu, da je danes v njem manj zastopan svetovno-nazorski esej, ki je doslej pogosto ostajal zgolj pri velikih besedah, ki so bile od stvarnih potreb življenja oddaljene in so se njegovi sodelavci lotili konkretnih potreb dneva. Sodelavce pa družijo, kot že rečeno, tesna vez enakega prepričanja.

PO UNIVERZI.

ZA ČASA VPISA.

Po 1. marca so se prej mirni hodniki univerze poživali. Na vratarjevo ložo, kjer se prodajajo številne tiskovine, ki so potrebne za vpis in kvesturo je velik naval. Z delom pa so preobloženi tudi univ. uradi, posebno dekanat jurid. fakultete, kjer se vplačuje taksa za knjižnico. Pisarne je znatno razpremenila Informativna pisarna »Akademskega glasa«, ki je v avli univerze in daje stalno pojasnila o vseh študijskih in socialnih vprašanjih, ki zadevajo dijaštvo. Najvažnejše pa je, da je dosegla informativna pisarna pri g. rektorju preklic sklepa univ. oblasti, da se mora v zimskem semestru vplačati naenkrat celotno šolnino. Po naši intervenciji se plačuje sedaj šolnina zopet v obrokih. Vpisovanje bo trajalo do 10. t. m.

KAKO SI Z NAROČNINO?

Naročnike »Akademskega glasa« iz vrst študentov prosimo, da poravnajo v dneh vpisa na univerzo naročnino za list pri informacijski pisarni AG-a, ki je v avli.

INSTRUKCIJE.

V uredništvu Akad. glasa je nekaj naslovov za instrukcije. Prosimo tovariše, ki iščejo instrukcij, da se oglase.

IZGUBLJEN INDEKS.

Izgubljen je bil indeks fil. A. Novaka. Prosimo najditelja, da ga proti nagradi odda pri vratarju univerze.

Za pomlad 1935

Vam priporočamo ogled in nakup blaga za obleke, plašče, srajce in manufakture sploh

pri tvrdki

NOVAK
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 15
pri nunski cerkvi

Največja izbira — Solidne cene!

Ne trošite denarja po nepotrebnem...

Moderna menza
»NOVA KUHINJA«
Aleksandrova c. 5/I.

Vam nudi prvovrstno hrano po izbori jedilnega lista. Kompletno kosilo Din 10.— ali 8.50, kompletne večerje Din 6.— Abonenti popust.